

«بغزبان» با تأکید بر نقش اعمال نفوذ و فشارها بر عدم بازگشت ارزهای صادراتی و شکل گیری دلار ۱۲۰ هزار تومانی:

بانک مرکزی با برخی صنایع تعارف دارد!

رامتین موتقی

روند صعودی قیمت دلار از اواخر هفته گذشته آغاز شد و در هفته جاری به ۱۲۰ هزار تومان رسید. در لحظه تنظیم این گزارش (بعداز ظهر سه‌شنبه ۱۱ آذر)، دلار در کانال ۱۱۸ هزار تومانی معامله می‌شود.

قبل از آغاز این روند، برخی کارشناسان هشدار داده بودند که دلار ۱۲۰ هزار تومانی چندان پدیده دور از ذهنی نیست. البته در ماه آخر ماه میلادی، همواره تغییری در نرخ ارز بازار آزاد ایران صورت می‌گیرد که برخی از کارشناسان این روند را مشابه افزایش قیمت دلار در اسفندماه می‌دانند و اظهار می‌دارند که دولت برای تامین بخشی از کسری بودجه خود، نرخ ارز را به اصطلاح دستکاری می‌کند. از طرفی هم برخی کارشناسان اعتقاد دارند که این روند صعودی سرایستان ندارد و احتمالاً قیمت دلار تا پایان سال به ۱۳۰ هزار تومان نیز برسد. البته بسیاری از این پیش‌بینی‌ها پایه و پشتوانه علمی دقیقی ندارند اما روندهای گذشته در بازار ارز ایران حاکی از افزایش است، نه کاهش.

عوامل داخلی رشد قیمت دلار چیست؟

در مواقع افزایش قیمت دلار، تحلیل کارشناسان عمدتاً معطوف به روابط خارجی ایران می‌شود و در هفته گذشته نیز برخی اظهارات حاکی از بن‌بست مذاکره بین ایران و آمریکا بود.

اما قیمت دلار تحت تأثیر یک عامل نیست و عوامل متعددی در آن نقش دارند که برخی از آن‌ها سیاست‌های داخلی از تباطؤ پیدایی‌کنند. اولین سیاستی که برخی صاحب‌نظران بر آن تأکید دارند، ایجاد تالار دوم ارز است. در سال گذشته با گذشت مدت کوتاهی از ایجاد بازار توافقی ارز، قیمت بازار آزاد رشد زیادی داشت که همان فاصله بین نرخ نیما و بازار آزاد گذشته را احیا کرد. در آن زمان برخی تحلیل‌گران بیان داشتند که گران‌شدن نرخ ارز دولتی عامل این افزایش دلار آزاد است. در سال جاری نیز تالار دوم مرکز مبادله تأسیس شد که تکرار همان سیاست گران‌سازی ارز دولتی بود و اکنون برخی افزایش قیمت دلار آزاد را مرتبط با این سیاست می‌دانند.

یک اقتصاددان: وقتی صنایع در باره بازگشت ارز و تحویل آن در تالارهای اول و دوم تعهد داده‌اند، باید به تعهد خود پایبند بمانند، اما به دلیل قدرت و نفوذ این صنایع، بانک مرکزی برای دریافت ارز آن‌ها تعارف دارد، وزارت اقتصاد هم دخالتی نمی‌کند و فشارهایی نیز برای عدم بر خورد به آن‌ها وارد می‌شود. این صنایع نیز بازار خود را بر نمی‌گردانند یا هر چه نرخ ارز بازار آزاد بیشتر باشد، منتفع‌ترند

گفت و گو

یک کارشناس اقتصادی:

پالایشگاه‌ها با تبانی بازار داخلی را تقسیم کرده‌اند

یک کارشناس اقتصادی عنوان کرد: قبل از دهه ۱۳۸۰ پالایشگاه‌ها حق العمل کاری می‌کردند. در واقع نفت به نوعی «به امانت» در اختیار پالایشگاه‌ها قرار می‌گرفت و در حساب و کتاب‌های دولت و پالایشگاه‌ها ثبت نمی‌شد. از دهه ۸۰ به مجموعه‌های حاکمیتی دولت با این استدلال که برای افزایش کارایی و ایجاد رقابت باید از حالت «سازمانی» و «حق العمل کاری» خارج شوند، به ساختار «شرکتی» تغییر یافتند و نفت خام از آن زمان در محاسبه قیمت تمام‌شده بنزین لحاظ شد.

محمود اولاد در گفت‌وگو با تجارت‌نیوز، درباره این روند توضیح داد: در دهه ۱۳۸۰ تحولات مهمی رخ داد که تنها به حوزه پالایشگاه‌ها محدود نمی‌شد و بسیاری از بخش‌ها را در بر گرفت. در این دوره، زیر مجموعه‌های حاکمیتی دولت با این استدلال که برای افزایش کارایی و ایجاد رقابت باید از حالت «سازمانی» و «حق العمل کاری» خارج شوند، به ساختار «شرکتی» تغییر یافتند و نتوانند رقابت کنند. این یک تغییر ساختاری اساسی بود که رخ

گزارش

بانک مرکزی که در ۳ سال گذشته از انتشار آمار تورم خودداری می‌کرد، روز گذشته داده‌های سه سال گذشته را با سال پایه ۱۴۰۰ روی در گاه اینترنتی خود قرار داد. تورم در هر سه نرخ ماهانه، نقطه‌ای و سالانه بالا رفته و روند صعودی خود را ادامه داده است. در حالی که بانک مرکزی در دوره دولت گذشته از انتشار رسمی این داده‌ها خودداری می‌کرد، گزارش تازه نشان می‌دهد تورم در دوماهه سال ۱۴۰۲ تورم کمتر از ۵۰ درصد بوده و در باقی ماه‌ها رکوردی بالاتر ثبت شده‌است.

به گزارش اکوایران، بانک مرکزی پس از سه سال بالاخره آمارهای تسویم مصرف‌کننده را به روزرسانی و اعلام کرد. بجز بانک مرکزی، مرکز آمار نیز مسئولیت تهیه و انتشار این شاخص را بر عهده دارد. تورم محاسبه شده توسط این دو نهاد در روش اندازه‌گیری تفاوت‌هایی دارد که مهم‌ترین آن جامعه آماری و سید مور در برسی است. در حالی که مرکز آمار کل کشور را پوشش می‌کند، بانک مرکزی روی سبد مصرف مناطق شهری متمرکز است. بر اساس جدیدترین آمار منتشر شده، تورم ماهانه مناطق شهری به روایت بانک مرکزی به ۴.۸ درصد رسیده است.

عامل دیگر بازنگشتن ارز حاصل از صادرات است. این مشکل در سال جاری بسیار در مرکز توجه قرار گرفته‌است و بنابه گفته حسین مصمصی، نماینده مجلس، حدود ۹۶ میلیارد دلار از صادراتی به کشور بازنگشته است. این سطح از خروج ارز از چرخه رسمی، مستقیماً پایه‌های بازارسازی را تضعیف و قدرت مدیریت نرخ ارز را سلب می‌کند.

گفتنی است، کاهش تدریجی تخصیص ارز ترجیحی نیز از دیگر عواملی است که اثر مستقیم بر تورم داشته است که تحریک‌کننده لوپ انتظارات تورمی است. تجربه حذف ارز ۲۲۰۰ تومانی، به خوبی نشان می‌دهد که ارزهای ترجیحی به عنوان لنگر انتظارات تورمی عمل می‌کنند و هرگونه جهش در آن‌ها، در نهایت بر نرخ ارز بازار آزاد نیز اثر گذار خواهد بود.

با کاهش امید، ارزش پول ملی هم کمتر می‌شود

یک اقتصاددان در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»، درباره عوامل افزایش قیمت دلار در هفته گذشته و جاری، اظهار کرد: اولین عامل افزایش تنش‌های بین المللی، مخصوصاً بین آمریکا و ونزوئلا است. آلبرت بغزبان توضیح داد: ونزوئلایی از متحدین ایران است و همین که این کشور به خطر بیفتد، ممکن است برخی تصور کنند که همین نیروها به سمت ایران نیز گسیل می‌شوند. این تنش‌ها وخامت اوضاع سیاسی را بیشتر می‌کند

و همین امر باعث می‌شود ایران هم به این سادگی تن به مذاکره ندهد و این به معنای دور شدن از توافق و ماندگاری تحریم‌هاست.

به اعتقاد او، هر چقدر که امید به آینده کمتر شود، کاهش ارز پول ملی و گران‌شدن دلار رخ می‌دهد.

این استاد دانشگاه افزود: از طرفی هم صحبت‌های خود مسئولین کشور مبنی بر آمادگی کشور برای جنگ، باعث کمرنگ‌تر شدن احتمال توافق می‌شود و تمام نشانه‌ها حاکی از عدم توافق با تلاش نکردن دیپلماسی خارجی برای رسیدن به توافق است.

بغزبان عامل دیگر را گران کردن بنزین دانست و عنوان کرد: در کنار مسائل خراجی، بحث گران شدن بنزین نیز مطرح شد.

دولت کسری بودجه دارد و به همین دلیل قادر به تامین بنزین نیست. از طرفی دولت موفق به مهار قاچاقچی‌های سوخت نشده است و بنابراین می‌خواهد تمام این هزینه‌ها را از جیب مردم تهیه کند.

او تصریح کرد: نتیجه این روند وخیم‌تر شدن درآمدهای ارزی است زیرا اکنون احساس می‌شود که درآمدهای کمی است و تخصیص‌های ارزی کالاهای اساسی نیز با نرخ بالاتر انجام می‌شود و تمام این مسائل امید به بهبود اوضاع را در آینده، کاهش می‌دهد. بازار ارز نیز اولین جایی است که آثار این عوامل در آن به سرعت بروز پیدایی‌کند.

بانک مرکزی برای برگرداندن ارز تعارف دارد!

این تحلیلگر مسائل اقتصادی عامل داخلی افزایش نرخ ارز را بازنگشتن ارز حاصل از صادرات دانست و گفت: صنایعی که ارز را بر نمی‌گردانند، مانند پتروشیمی‌ها و پالایشگاه‌ها، مواد اولیه خود را با کمترین هزینه و تقریباً رایگان دریافت می‌کنند.

اولین عامل افزایش نرخ دلار تنش‌های بین‌المللی، مخصوصاً بین آمریکا و ونزوئلا است. از طرفی هم صحبت‌های خود مسئولین کشور مبنی بر آمادگی کشور برای جنگ، باعث کمرنگ‌تر شدن احتمال توافق می‌شود و تمام نشانه‌ها حاکی از عدم توافق با تلاش نکردن دیپلماسی خارجی برای رسیدن به توافق است. در کنار این مسائل گران‌شدن بنزین نیز مطرح شد و همه این عوامل باعث رشد قیمت دلار در هفته جاری شدند

بغزبان تأکید کرد: همین صنایع وقتی می‌خواهند فرآورده‌های خود را صادر کنند، انتظار دارند که دولت هم دلار آن‌ها را به قیمت بازار آزاد بخرد در صورتی که انتظار بجایی نیست زیرا این صنایع بازار دولتی ساخته شده‌اند و نباید انتظار خرید ارز خود را به قیمت ۱۲۰ هزار تومانی داشته باشند!

او ادامه داد: به نظر من، وقتی صنایع درباره بازگشت ارز و تحویل آن در تالارهای اول و دوم تعهد داده‌اند، باید به تعهد خود پایبند بمانند اما این صنایع قدرت و نفوذ دارد، بانک مرکزی برای دریافت ارز آن‌ها تعارف دارد، وزارت اقتصاد هم دخالتی نمی‌کند و فشارهایی نیز برای عدم برخورد به آن‌ها وارد می‌شود. این صنایع نیز بازار خود را بر نمی‌گردانند یا سعی دارند به صورت ریالی با بانک مرکزی تسویه کنند.

این استاد دانشگاه تصریح کرد: مشخص است که این صنایع هر چه بیشتر بانک مرکزی را دور بزنند و یادیرتر تعهد خود را انجام دهند، به نفعشان تمام می‌شود. این صنایع به نحای مختلف ارز را پیش خود نگه می‌دارند و با آن معاملاتی انجام می‌دهند و سپس آن را برمی‌گردانند.

به گفته بغزبان، این معضل همیشه وجود داشته است و در اینجا بانک مرکزی باید برای برگرداندن این ارز فشار وارد کرد.

او بیان داشت: مشخص نیست چه بر سر تعهد ارزی آمده است. بالاخره این ارز هم باید به واردات تخصیص داده شود و نیازهای کشور را بر طرف کند؛ اما صنایع کشور با برگرداندن ارز، این مهم را به تعویق می‌اندازند.

انتفاع برخی صنایع از گرانی دلار

این اقتصاددان درباره بازنگشتن ارز صادراتی بر بازار آزاد، اظهار کرد: هر چه نرخ ارز بازار آزاد بیشتر باشد، این صنایع نیز خوشحال‌ترند.

بغزبان توضیح داد: وقتی عرضه را به بانک مرکزی انجام نشود، بانک مرکزی هم برای تامین نیازهای واردات مجبور می‌شود که تخصیص‌ها را تغییر و وارد کنندگان را به سمت بازار آزاد سوق دهد.

تثبیت با شرایط اقتصادی ایران معنایی ندارد

این کارشناس مسائل اقتصادی در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه «در کنار افزایش نرخ دلار، تورم نیز رشد داشته است. اما بانک مرکزی در سالیان گذشته سیاست تثبیت را پیش گرفته بود و ادعای مقابله با نوسانات دلار و تورم داشت؛ روند کنونی افزایش نرخ ارز و تورم نشانه شکست سیاست تثبیت است یا دولت سیاست تثبیت را کنار گذاشته است؟» گفت: ابتدا باید به تعریف سیاست تثبیت پرداخت. به سیاست تثبیت زمانی معنا دارد که اقتصاد قابل پیش‌بینی باشد، تولید در مسیر رشد بلندمدت پیگیری شود، قیمت‌ها با ثبات شده باشد و قیمت کالاها بر اساس یک رشد منطقی قیمت تمام شده، تغییر یابد و اشتغال به یک حد معقولی رسیده باشد.

بغزبان مطرح کرد: آیا اقتصاد ایران شرایط تعریف شده را دارد است؟ خیر؛ و به همین دلیل نمی‌توان از سیاست تثبیت صحبت کرد. اقتصادی که تحت تحریم است و وضعیت نه جنگ و نه صلح دارد، اقتصادی که رانت‌خواری در آن شدت بیشتری گرفته و اختلاس بانک‌ها از بودجه کشور بزرگ‌تر است، چطور می‌خواهد سیاست تثبیت را پیش بگیرد؟ به گفته این اقتصاددان، دولت فعلی هم صحبتی از سیاست تثبیت نکرده است و احتمالاً برنامه‌ای نیز برای آن ندارد.

خبر اقتصادی

یک نماینده مجلس:

استیضاح وزیر جهاد کشاورزی قطعی است و رأی می‌آورد

یک نماینده مجلس عنوان

کرد: متأسفانه تاکنون اراده‌ای برای حل مشکلات در حوزه کشاورزی و دامی نبوده و ترجیح می‌دهم ۱۰ روز دیگر هم صبر کنم تا شاید آقایان به خود بیایند و مشکلات را حل کنند. به گزارش اقتصاد ۲۴، اسماعیل سیاوشی درباره پیش‌بینی‌اش از استیضاح وزیر جهاد کشاورزی در صورت اعلام وصول طرح او در مجلس، گفت: قطعاً اگر کار به مرحله اعلام وصول استیضاح برسد و جلسه‌ای در این رابطه برگزار شود، وزیر عزل خواهد شد. او افزود: در جلسه‌ای که با معاونان وزیر جهاد کشاورزی داشتم، آن‌ها قول دادند تا مشکلاتی که در زمینه نهاده‌های دامی، اصلاح الگوی کشت و سوخت گازوئیل برای کشاورزان وجود دارد را حل کنند، اما تاکنون این چالش‌ها رفع نشده و اگر مشکلات به قوت خود باقی بماند، حدود ۲۰ نماینده هستیم که بنا داریم طرح استیضاح را امضا کنیم.

معاون مهندسی وزارت نفت: ناترازی گاز در زمستان از مرز ۳۰۰ میلیون مترمکعب عبور می‌کند

معاون مهندسی وزیر نفت تصریح کرد: امسال ناترازی گاز در بیک سرما بیش از ۳۰۰ میلیون مترمکعب است و با ادامه روند گذشته، در سال‌های آینده، مصرف گاز نیز و گاه‌ها در سال ۹۱ بالغ به ۶۳۶ میلیارد مترمکعب بود و در طی یک دهه، در سال ۱۴۰۱ به ۹۴ میلیارد مترمکعب رسید. در واقع به اندازه ۱۵ فاز پارس جنوبی گاز تولیدی صرف توسعه نیروگاه‌های حرارتی در این یک دهه شد. او همچنین مطرح کرد: راندمان نیروگاه‌های کشور طبق قانون باید به ۴۵ درصد می‌رسید اما امروز به خاطر این محقق نشدن، رشد راندمان نیروگاهی، در فصل سرما مجبور به استفاده از مازوت در تولید برق در فصل سرما هستیم چرا که نیروگاه‌ها به اندازه ۱۵ فاز پارس جنوبی، بیشتر از حالتی که راندمان ۴۵ درصدی مصرف سوخت دارند.

وزیر اقتصاد: آمارهای صنعت بیمه هم نگران‌کننده است

ضرب نفوذ بیمه در دنیا ۶.۷ درصد، در ایران ۲ درصد

وزیر اقتصاد مطرح کرد: اولین و مهمترین نکته در حوزه بیمه ضرب نفوذ بیمه است که در حال حاضر میانگین ضریب بیمه در دنیا ۷.۴ درصد نسبت به GDP است و این عدد در کشورهای توسعه یافته به ۱۰ درصد می‌رسد. اما در ایران ضریب نفوذ بیمه ۲.۴ درصد است که رقم پائینی محسوب می‌شود. به گزارش لیندا علی مدنی زاده در سی و دومین همایش ملی و سیزدهمین همایش بین‌المللی بیمه افزود: در سال‌های گذشته دارایی سمی در ترازنامه بانک‌ها شکل گرفت که بحران افرین بود و در حال حاضر درباره مسئله ناترازی بانکی اقدامات جدیدی در حال انجام است که سلامت سیستم بانکی را برقرار دارند اما در این حوزه آمارهای مربوط به صنعت بیمه هم نگران‌کننده است و اگر نظارت لازم وجود نداشته باشد به بحران تبدیل می‌شود و امیدواریم این تحول در مجموعه بیمه رقم بخورد.

رئیس اتاق بازرگانی خبر داد: سرمایه‌گذاری ایران در صنعت شکر کوبا

رئیس اتاق ایران از پیشنهاد وزیر تجارت خارجی کوبا برای راه‌اندازی یک مجموعه کشت و صنعت در کوبا با حضور سرمایه‌گذاران ایرانی خبر داد. به گزارش مهر، در تشریح دستوردهای سفر هیأت تجاری اتاق ایران به کشور کوبا و دیدار با مقامات این کشور در جریان برگزاری نمایشگاه بین‌المللی هاوانا ۲۰۲۵، درباره کاشش ریسک برای سرمایه‌گذاران ایرانی و همچنین ارائه تضمین‌های لازم برای بازگشت سرمایه فعالان اقتصادی ایرانی از مقامات کوبایی اشاره کرد و افزود: وزیر تجارت توان تأکید کرد که درهای کشور کوبا کاملاً باز هستند و بازار گانان و فعالان اقتصادی ایران می‌توانند بر روی حمایت‌های دولت این کشور حساب کنند. این مقام دولت کوبا تأکید کرد که دولت و بخصوص وزارت تجارت خارجی کوبا نیز ریسک سرمایه‌گذاری و ورود بازرگانان ایرانی به بازار کوبا را به حداقل می‌رساند.

افزایش ۲۰ درصدی تعرفه اینترنت اپراتورها

برپوردرخواست اپراتورها در اردیبهشت امسال برای بازنگری قیمت بسته‌های اینترنت، مراجع تصمیم‌گیر با افزایش ۲۰ درصدی تعرفه بسته‌های اینترنت در این مرحله، موافقت کردند. به گزارش تسنیم، طبق اعلام اپراتور دوم تلفن همراه بازرنگری تعرفه بسته‌های اینترنت، با توجه به شرایط تحریم‌های ظالمانه، تورم اقتصادی، افزایش نرخ ارز و افزایش شدید هزینه‌های توسعه، نگهداری و بهره‌برداری شبکه انجام شده است. تعرفه بسته‌های اینترنت همراه اول در تمامی کانال‌های فروش به صورت تدریجی اصلاح می‌شود. بسته‌هایی که پیش‌تر خریداری شده‌اند بدون تغییر تا پایان دوره اعتبار فعال باقی می‌مانند. همچنین تعرفه پایه به اینترنت همراه نیز ثابت مانده است.

هشدار وزیر صمت: خودروهای مونتاژی گران شوند، تعرفه‌ها هم تغییر می‌کنند!

وزیر صمت هشدار داد: تعرفه خودروهای وارداتی به کوه‌های تعیین شده که خودرو سازان مونتاژی هم به تولید ادامه دهند، اما در صورت افزایش قیمت‌ها، امکان بازرنگری مجدد تعرفه‌ها وجود دارد. به گزارش لیندا، درباره گلابیه‌ها نسبت به قیمت خودروهای مونتاژی، افزایش نرخ ارز محاسباتی گم‌کر اصلی‌ترین دلیل رشد قیمت‌ها دانست و گفت: در برخی محاسبات، افزایش نرخ ارز ذاتی نسبت به سال گذشته دیده نمی‌شود.

خودروهای مونتاژی گران شوند، تعرفه‌ها هم تغییر می‌کنند!

وزیر صمت هشدار داد: تعرفه خودروهای وارداتی به کوه‌های تعیین شده که خودرو سازان مونتاژی هم به تولید ادامه دهند، اما در صورت افزایش قیمت‌ها، امکان بازرنگری مجدد تعرفه‌ها وجود دارد. به گزارش لیندا، درباره گلابیه‌ها نسبت به قیمت خودروهای مونتاژی، افزایش نرخ ارز محاسباتی گم‌کر اصلی‌ترین دلیل رشد قیمت‌ها دانست و گفت: در برخی محاسبات، افزایش نرخ ارز ذاتی نسبت به سال گذشته دیده نمی‌شود.